

Share & Learn: คอยเพลินๆ กับครูผู้มากประสบการณ์

นางสาวสุฤดี โภคชัยเนตร ผู้ลิขิต

คณะกรรมการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้และการจัดการความรู้ ได้จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในหัวข้อ “Share & Learn: คอยเพลินๆ กับครูผู้มากประสบการณ์ ปี 2556” ขึ้น เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2556 เวลา 13.30-16.00 น. ณ ห้อง 1111 ชั้น 11 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างวัฒนธรรมองค์กร ในการถ่ายทอดความรู้ของผู้เกษียณอายุราชการให้มีขึ้นในคณะพยาบาลศาสตร์ สำหรับวันนี้เราได้รับเกียรติจากคณาจารย์ที่ครบวาระเกษียณอายุราชการจำนวน 5 ท่าน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ปนัดดา ปริญญาพร รองศาสตราจารย์ปราณี ทุไพบุระ รองศาสตราจารย์วิมลวรรณ อุนนาภิรักษ์ รองศาสตราจารย์สมคิด โพธิ์ชนะพันธ์ และรองศาสตราจารย์อัจฉรา เป็รื่องเวทย์ มาร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในประเด็นคำถามที่น่าสนใจ โดยมีอาจารย์ ดร.อรุณรัตน์ ศรีจันทร์นิตย์ ให้เกียรติเป็นผู้ดำเนินรายการ รายละเอียดจะเป็นอย่างไรนั้น มาติดตามกันเลยค่า

ผลงานและความภาคภูมิใจ

อาจารย์ ดร.อรุณรัตน์ ศรีจันทร์นิตย์: ในลำดับแรกขอเรียนเชิญรองศาสตราจารย์อัจฉรา เป็รื่องเวทย์ เล่าให้พวกเราฟังถึงความเป็นมาและเบื้องหลังความสำเร็จในการทำสื่อการสอน Body Link ซึ่งเป็นผลงานที่ทรงคุณค่าค่า

รองศาสตราจารย์อัจฉรา เป็รื่องเวทย์: ขอขอบคุณคณะกรรมการฯ ที่ให้โอกาสได้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในวันนี้ค่า จุดเริ่มต้นของการทำสื่อการสอน Body Link นี้ ถือเป็นทั้งวิกฤติและโอกาส เริ่มจากปี 2547 ที่มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรทำให้ต้องเปลี่ยนแปลงวิธีการและรูปแบบการสอน ที่เราจะต้องสอนนักศึกษาตั้งแต่การพยาบาลเด็กเล็กไปจนถึงผู้สูงอายุ ซึ่งในขณะนั้นมีอาจารย์ทัศนีย์ เป็นหัวหน้าวิชา และตนเองสอนอยู่ในหน่วยเอ็นโดไครน์ ซึ่งมี รองศาสตราจารย์ทิพาพันธ์ เป็นหัวหน้าหน่วย ซึ่งในทีมจะมีการประชุมปรึกษารื้อเพื่อเตรียมการสอน และทีมมีความเห็นตรงกันว่าเราไม่เน้นการสอนแบบบรรยาย จึงแบ่งชั่วโมงการสอนจากทั้งหมด 8 ชั่วโมง มาทำเป็นฐานกิจกรรม 4 ชั่วโมง โดยอาจารย์ในทีมจะมีการตกลงแบ่งหัวข้อการสอน ซึ่งในขณะนั้นตนเองได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบหัวข้อกลไกการเกิด ซึ่งในสมัยที่ตนเองเป็นนักเรียน อาจารย์จะสอนแบบเน้นการบรรยาย เราจะต้องตั้งใจฟังแล้วกลับไปทบทวนด้วยการท่องจำ เช่น กลไกการเกิดโรคเบาหวาน แต่บางครั้งเรายังไม่เข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงที่มาที่ไปของสิ่งที่อาจารย์สอน เมื่อตนเองเริ่มสอนใหม่ๆ จะมีการขอยืมอุปกรณ์ประกอบการสอนมาจากบริษัทฯ แต่เมื่อตนเองใช้อุปกรณ์นั้นสอนนักศึกษา ก็รู้สึกไม่ค่อยเหมาะสมนัก เนื่องจากอุปกรณ์เหล่านั้นยังไม่ตอบสนองความต้องการในการสอนของเราเท่าที่ควร ดังนั้น จึงปรึกษากับพี่ๆ ในทีมว่า หากเราจะทำสื่อการสอนของเราเองที่มี ความเห็นอย่างไร ซึ่งในขณะนั้นทีมอาจารย์ที่สอนเกี่ยวกับเรื่องเบาหวาน ประกอบด้วย อาจารย์พรศรี รองศาสตราจารย์บัญญัติ และต้องขอขอบคุณอาจารย์พรศรี เนื่องจากตอนที่มาทำงานในปีแรกๆ อาจารย์ชวนเข้ามาอยู่ในทีมเบาหวาน เมื่อหน่วยงานต่างๆ จัดการประชุมหรืออบรมเกี่ยวกับโรคเบาหวาน อาจารย์จะ

ช่วยหาทุนให้ทีมได้ไปร่วมการประชุมและอบรมทุกครั้ง โดยไม่ต้องใช้ทุนสนับสนุนของคณะฯ เลย จนถึงปัจจุบัน และเมื่ออาจารย์ทุกคนในทีมตกลงที่จะทำสื่อการสอนที่เป็นของเราเอง ในขณะนั้นเมื่อเริ่มทำต้องให้ลูกสาวที่กำลังเรียนสถาปัตยกรรมช่วยร่างแบบตามที่เราต้องการเป็นแผนภาพอวัยวะต่างๆ ลงในแผ่นซีดี รวมทั้งต้องระบายละเอียดของสี ขนาด ตัวอักษรที่ใช้เป็นสัญลักษณ์ รวมทั้งจำนวนตัวอักษรที่ต้องการลงไปด้วย เพื่อให้ได้สื่อการสอนที่มีขนาด และรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับการสอนนักศึกษา แล้วจึงนำไปปรึกษากับคุณจิตติมา หน่วยนวัตกรรมทางการศึกษา เพื่อการผลิตสื่อการสอนตามรูปแบบที่เราต้องการ ในตอนแรกก็คิดว่าการผลิตสื่อการสอนนั้นคงไม่มีอะไรยุ่งยากซับซ้อน ใช้เวลาไม่เกิน 2 เดือนก็น่าจะสำเร็จ แต่ความจริงแล้วระหว่างการดำเนินการต้องใช้เวลาในการพูดคุยและปรับรูปแบบกันประมาณ 5-6 ครั้ง เพราะสื่อการสอนแต่ละชิ้นมีส่วนประกอบค่อนข้างมาก สื่อการสอนบางชิ้นต้องมีส่วนประกอบที่เป็นทั้งโปสเตอร์และการดาชถึง 5 ชิ้น และที่สำคัญทุกชิ้นล้วนต้องทำด้วยมือ ดังนั้นจึงใช้เวลาค่อนข้างมากในการผลิต รวมระยะเวลาที่ใช้ในการผลิตสื่อการสอนนี้ทั้งสิ้นประมาณ 5-6 เดือน จึงต้องขอขอบคุณคุณจิตติมา ที่ช่วยดำเนินการผลิตสื่อการสอนชิ้นนี้สำเร็จ เมื่อนำไปใช้สอนนักศึกษา ก็มีการพัฒนาและเพิ่มเติมตัวอักษรและคำต่างๆ ขึ้นเรื่อยๆ จนสามารถนำสื่อการสอนนี้ไปประยุกต์ใช้ในการสอนเรื่องอื่นๆ ได้ด้วย ดังนั้น เมื่อเราจะทำอะไรแล้วหากจะพูดถึงความยากหรือง่าย ให้คิดเสมอว่าหากสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่เราอยากทำและมีความสุขที่จะทำ สิ่งนั้นจะไม่ยากเลย

ต่อมาเมื่อทำสื่อการสอนชิ้นนี้สำเร็จแล้วก็พบว่า เมื่ออาจารย์ท่านอื่นๆ นำสื่อการสอนนี้ไปใช้อาจไม่ค่อยเข้าใจว่าใช้อย่างไร ใน 1 ปีต่อมาเราจึงคิดว่าจะต้องทำคู่มือประกอบการใช้สื่อการสอน เพื่อให้อาจารย์ท่านอื่นๆ ใช้สื่อการสอนนี้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด จึงทำคู่มือเนื้อหาและแผนการสอน ในการทำคู่มือนี้ ต้องขอขอบคุณอาจารย์สมพร และอาจารย์บุญเทียน ที่ช่วยถ่ายภาพประกอบลงในคู่มือเล่มนี้ คุณนันท์วัน ห้องพิมพ์ ช่วยพิมพ์เนื้อหา และคุณขวัญใจ ช่วยวางภาพประกอบแทรกตามเนื้อหาพร้อมทั้งออกแบบปกคู่มือจนกระทั่งสำเร็จเป็นคู่มือฉบับนี้ และเมื่อต้นเดือนสิงหาคม 2556 ได้มีการปรับปรุงเนื้อหาให้มีความทันสมัยขึ้นอีกด้วย ทำให้เวลานำสื่อการสอนนี้ไปใช้ในการสอนนักศึกษา เราจึงสามารถสอดแทรกเนื้อหาและความรู้ต่างๆ ได้ตลอดเวลา แม้แต่อาจารย์ที่เข้ามา Attend ก็สังเกตเห็นว่านักศึกษามีความตื่นตัวและให้ความสนใจสื่อการสอนนี้เป็นอย่างมาก และสามารถให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนการสอนโดยใช้สื่อการสอนนี้ด้วย แต่ปัญหาของการใช้สื่อการสอนนี้คือ คนและเวลา เนื่องจากจะต้องเตรียมผู้สอนที่รู้เนื้อหาเป็นอย่างดี และเวลาจะต้องยืดหยุ่นได้ เพราะเวลาในการสอนนั้นจะขึ้นอยู่กับเนื้อหาและผู้เรียน อีกทั้งสื่อการสอนนี้จะทำให้นักศึกษาได้เห็นภาพจึงทำให้เกิดความเข้าใจถึงที่มาที่ไปของอาการต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับผู้ป่วย นอกจากนี้ยังมีการประเมินผลการใช้สื่อการสอนนี้ โดยการทำ Pre-test 1 ครั้งก่อนการสอน และ Post-test 2 ครั้งครั้งที่ 1 ในวันที่สอนและครั้งที่ 2 หลังการสอน 4 สัปดาห์ เมื่อนำคะแนนทดสอบของนักศึกษามาเปรียบเทียบกันพบว่าความรู้ของนักศึกษาไม่หายไป จึงเป็นการยืนยันได้ว่าการสอนนักศึกษาโดยใช้สื่อการสอนนี้ทำให้ความรู้ซึมเข้าไปในตัวนักศึกษาด้วยความเข้าใจไม่ใช่การท่องจำ จึงทำให้เห็นว่าการสอนด้วยวิธีการนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการสอนเนื้อหาเรื่องอื่นๆ ได้ด้วย จึงอยากจะบอกทุกๆ ท่านว่า การทำ

สื่อการสอนชิ้นนี้ ทำให้มีความสุขและสนุกเวลาที่สอนนักศึกษา และยินดีหากอาจารย์ท่านใดต้องการนำสื่อการสอนพร้อมทั้งคู่มือนี้ไปใช้ด้วยค่ะ

อาจารย์ ดร.อรุณรัตน์ ศรีจันทร์นิตย์: หลังจากฟังประสบการณ์ในการทำสื่อการสอน Body Link ของรองศาสตราจารย์อัจฉราแล้ว จุดประกายในใจขึ้นมาเลยนะค่ะ จะเห็นได้ว่าเรื่องยากๆ ที่ต้องใช้เวลาในการทำมากๆ แต่เราก็สามารถทำได้ ด้วยความร่วมมือ ความช่วยเหลือ และการให้กำลังใจซึ่งกันและกันของพี่ๆ น้องๆ และเจ้าหน้าที่ทุกท่าน ทำให้ทุกอย่างสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีนะค่ะ ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์อัจฉรา สำหรับการถ่ายทอดประสบการณ์ของอาจารย์ในช่วงแรกค่ะ ในลำดับต่อไปขอเรียนเชิญรองศาสตราจารย์ลิวรรณ อุณนาภิรักษ์ เล่าประสบการณ์ และจุดเริ่มต้นในการเขียนตำราที่เป็นแหล่งในการถ่ายทอดความรู้ของอาจารย์ให้พวกเราฟังค่ะ

รองศาสตราจารย์ลิวรรณ อุณนาภิรักษ์: จุดเริ่มต้นในการทำสิ่งต่างๆ นั้น ดิฉันมีความเชื่อมั่นว่าเราสามารถทำทุกสิ่งทุกอย่างได้หากเรามีความตั้งใจ ในวันนี้จะมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องการเขียนตำราสำหรับตำรายาธิเสรีวิทยาเล่มนี้เป็นเล่มล่าสุดที่มีการจัดพิมพ์เป็นครั้งที่ 9 แล้วนะค่ะ ประวัติของหนังสือเล่มนี้เริ่มต้นเมื่อปี 2537 ในการทำหนังสือเล่มแรกนี้ เรามีทีมที่เข้มแข็งประกอบด้วย รองศาสตราจารย์จันทนา รัตนฤทธิชัย รองศาสตราจารย์ ดร.วิไลวรรณ ทองเจริญ รองศาสตราจารย์พัสมณฑิ์ คุ่มทวีพร และรองศาสตราจารย์ ดร.วินัส ลิพหกุล และตนเองรับหน้าที่เป็นหัวหน้าวิชา ซึ่งในขณะนั้นเวลาสอนอาจารย์จะต้องทำเอกสารประกอบการสอน ซึ่งจะต้องส่งไปทำที่ห้องพิมพ์ และเอกสารไม่เป็นรูปเล่ม จึงริเริ่มทำหนังสือโดยเริ่มจากลงทุนซื้อกระดาษ พิมพ์และอัดสำเนาด้วยตัวเอง ต่อมาจึงจ้างคนพิมพ์ โดยรองศาสตราจารย์พัสมณฑิ์ ช่วยไปขอยืมเครื่องโรเนียวจากภาควิชาสาธารณสุขศาสตร์มาช่วยโรเนียวตอนเย็นแล้วเราก็จ้างคนมาเรียงหน้า หลังจากนั้นอาจารย์ในทีมต้องมาช่วยกันตรวจสอบว่ามีหน้าใดขาดหายไปหรือไม่ ซึ่งในปีนั้นทำหนังสือเป็นแบบเข้าปกธรรมดาทั้งหมด 500 เล่ม ขายให้กับนักศึกษาในคณะฯ ประมาณ 200-300 เล่ม ส่วนที่เหลือวิทยาลัยพยาบาลกองทัพอากาศมาขอซื้อไปทั้งหมด หลังจากนั้นปีต่อมาจึงนำเข้าพิมพ์ที่โรงพิมพ์ ซึ่งหนังสือเล่มนี้จะไม่มีการตรวจเช็คโดยอาจารย์ในทีมจะจับคู่กันอ่านและช่วยกันตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของเนื้อหา ในระยะแรกตั้งใจผลิตหนังสือเพื่อขายให้กับนักศึกษาในคณะฯ หลักสูตรพยบ.และหลักสูตรต่อเนื่อง แต่ในปี 2545 วิชายาธิเสรีวิทยาไม่มีการสอนแล้ว แต่หนังสือก็ยังเป็นที่ต้องการของตลาดภายนอก ซึ่งในปัจจุบันหนังสือเล่มนี้ขายได้ปีละประมาณ 1,000 เล่ม และตั้งแต่เริ่มผลิตจนถึงปัจจุบันได้มีการปรับปรุงและพัฒนาเนื้อหาในหนังสือเล่มนี้มาอย่างต่อเนื่อง ปัจจัยหลักที่ทำให้หนังสือเล่มนี้ยังเป็นที่ต้องการของตลาดต่อเนื่องก็เพราะความร่วมมือร่วมใจของอาจารย์ในทีมทุกๆ ท่าน แต่ก็ต้องยอมรับว่าทั้งตัวเองและอาจารย์ในทีมทุกท่านต้องทำงานอย่างหนัก แต่เรามีเทคนิคที่สำคัญ คือ ต้องมีการประชุม มีการวางแผนในการติดตามเป็นระยะ ดังนั้นหนังสือเล่มนี้จึงเป็นความภาคภูมิใจของตนเองและอาจารย์ในทีมทุกท่านค่ะ นอกจากความภาคภูมิใจแล้วหนังสือเล่มนี้ยังมีส่วนช่วยให้ตนเองและทีมนำผลงานไปขอตำแหน่งทางวิชาการทำให้มีความก้าวหน้าในสายอาชีพอีกด้วย

นอกจากนี้ ยังมีหนังสือที่ได้เขียนไว้อีก 1 เล่ม คือ หนังสือการพยาบาลผู้สูงอายุ ปัญหาระบบประสาทและอื่นๆ หนังสือเล่มนี้เขียนในปี 2547 จุดเริ่มต้นมาจากการสอนเฉพาะทาง จึงทำให้มีเอกสารประกอบการสอนหลายๆ เรื่อง จึงคิดว่าน่าจะนำมารวบรวมไว้เป็นตำรา และรองศาสตราจารย์ปราณี ฟูไพบระ แนะนำว่ามหาวิทยาลัยให้ทุนเป็นเงินยืมเพื่อส่งเสริมการจัดพิมพ์หนังสือ แต่จุดประสงค์หลักของเราไม่ได้ต้องการเงินทุน แต่ต้องการให้มีคนช่วยอ่านหนังสือของเรา เพราะเมื่อมีการขอทุน มหาวิทยาลัยจะต้องจัดให้มีผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านมาช่วยอ่าน โดย 1 ท่านเป็นแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านระบบประสาท และอีก 2 ท่านเป็นอาจารย์พยาบาล ซึ่งเราก็ได้รับคำแนะนำมาปรับปรุงแก้ไขให้หนังสือมีเนื้อหาที่ถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ ซึ่งปัจจุบันหนังสือเล่มนี้จัดพิมพ์เป็นครั้งที่ 3 แล้วนะคะ นอกจากนี้ตนเองยังมีโอกาสได้เขียนหนังสือของ มสธ. ด้วย ดังนั้น การที่เราจะทำตำราได้ เราจะต้องใช้ความพยายามอย่างมาก หากมีเวลารว่างเมื่อไรต้องรีบทำหรือเรียกว่ากักไม่ปล่อย ต้องให้งานอยู่กับตัวเรา อยู่ในความคิดของเราตลอดเวลา เราต้องมีเป้าหมาย และคิดว่าเราต้องทำได้ เราก็จะประสบผลสำเร็จในงานที่เราตั้งใจได้ค่ะ

อาจารย์ ดร.อรุณรัตน์ ศรีจันทร์นิทย์: จากที่ได้ฟังรองศาสตราจารย์ลิวรรณ ถ่ายทอดประสบการณ์ในการเขียนตำราของอาจารย์แล้ว ทำให้เห็นว่าเมื่ออาจารย์ตั้งใจทำอะไรแล้ว อาจารย์จะปักธงไว้เสมอเพื่อให้เห็นถึงเป้าหมาย และพยายามทำทุกอย่างอย่างตั้งใจเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่อาจารย์ตั้งไว้ นะคะ อาจารย์จะมีการ ในช่วงแรกนี้ต้องขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ลิวรรณ เป็นอย่างสูงที่นำประสบการณ์ในการเขียนตำราของอาจารย์มาถ่ายทอดให้พวกเราฟังนะคะ ในลำดับต่อไปขอเรียนเชิญรองศาสตราจารย์ปราณี ฟูไพบระ ซึ่งอาจารย์ก็เป็นอีกท่านหนึ่งที่มีประสบการณ์ในการเขียนตำราที่เป็นประโยชน์ในการเรียนการสอน ช่วยถ่ายทอดประสบการณ์ให้พวกเราฟังนะคะ

รองศาสตราจารย์ปราณี ฟูไพบระ: จุดเริ่มต้นของการเขียนตำรา เริ่มตั้งแต่ปี 2543 จะขอเล่าประสบการณ์ว่าทำไมเราถึงคิดที่จะเขียนตำรา ซึ่งเริ่มมาจากการทำเอกสารประกอบการสอน ซึ่งในอดีตเราก็ใช้วิธีการพิมพ์เอกสารประกอบการสอนไว้เป็นเรื่อยๆ ทั้งเรื่องที่เกี่ยวข้องกับศัพท์และคำย่อต่างๆ ยาที่ใช้บ่อยทางอายุรศาสตร์ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความผันแปรของออกซิเจน ในขณะที่นั้นก็ต้องพิมพ์ด้วยตนเอง แล้วจึงส่งให้ห้องพิมพ์ทำสำเนา นักศึกษาก็จะซื้อเอกสารไปเป็นชุดๆ ละประมาณ 50 บาท จนวันหนึ่ง มีคนมาบอกว่าทำไมเอกสารประกอบการสอนของเราทำไมเยอะมาก หากมีเยอะขนาดนี้น่าจะส่งไปพิมพ์ที่โรงพิมพ์จะดีกว่า แต่เมื่อลองคำนวณดูแล้วน่าจะต้องใช้งบประมาณในการพิมพ์เป็นแสน แล้วเราจะหาเงินทุนมาจากไหน ซึ่งขณะนั้นได้เข้าไปเป็นกรรมการคณะฯ จึงทราบข่าวว่ามหาวิทยาลัยให้ทุนเป็นเงินยืมเพื่อส่งเสริมการจัดพิมพ์ตำรา จึงเสนอเรื่องการทำคู่มือยาไปขอทุนที่มหาวิทยาลัย ซึ่งมหาวิทยาลัยให้ทุนในการทำตำราประมาณ 200,000 บาท และต้องใช้คืนภายใน 2 ปี เมื่อได้รับทุนจากมหาวิทยาลัยก็เริ่มทำหนังสือโดยมีหลักในการตั้งชื่อหนังสือให้สั้น กระชับ เข้าใจง่าย จึงได้ชื่อหนังสือว่า คู่มือยา คู่มือโรค คำศัพท์คำย่อทางการแพทย์ สิ่งที่เราต้องการมากที่สุดเช่นเดียวกับรองศาสตราจารย์ลิวรรณ ก็คือ การที่มีผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านมาช่วยอ่านหนังสือของเรา ซึ่งก็ได้รับคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงหนังสือจากผู้ทรงคุณวุฒิเป็นอย่างมาก หลังจากทำหนังสือเล่มแรกสำเร็จ ก็มีเงินทุนที่สามารถทำหนังสือเล่มต่อไป ต่อมาจึงนึกถึงเรื่องคำศัพท์คำย่อทางการแพทย์ ที่นักศึกษาปี 2 ต้องใช้เวลาขึ้น Ward จึงเริ่มเก็บรวบรวมคำศัพท์คำย่อต่างๆ

จนสามารถทำเป็นหนังสือได้อีก 1 เล่ม จากนั้นก็นึกถึงนักศึกษาปี 4 เวลาที่ต้อง Conference จึงทำหนังสือคู่มือโรคอีก 1 เล่ม

ครั้งหนึ่ง ได้เคยฟังอาจารย์แพทย์ท่านหนึ่งแนะนำเรื่องการบริหารจัดการในการพิมพ์และจำหน่ายหนังสือ ท่านแนะนำว่าในการตั้งราคาขายหนังสือให้นำต้นทุนการพิมพ์จากโรงพิมพ์คูณสามเพื่อเป็นราคาในการตั้งขายหนังสือ เนื่องจากเวลาที่เรานำหนังสือไปฝากขายตามศูนย์หนังสือต่างๆ เราอาจต้องให้ส่วนลดแก่ผู้ซื้อด้วย ดังนั้น หากเราไม่ตั้งราคาเผื่อในส่วนนี้ไว้ อาจทำให้เราขาดทุนได้ค่ะ ทั้งนี้ การตั้งราคาอาจต้องขึ้นอยู่กับสถานที่ในการวางขายด้วย

หลักสำคัญในการเขียนหนังสือ ก็คือ ต้องเขียนให้อ่านง่าย ขอยกตัวอย่างเช่น วันหนึ่ง มีนักศึกษาเภสัชกรรมโทรศัพท์มาสอบถามเพื่อขอซื้อหนังสือคู่มือยา เราก็ตอบไปว่าหนังสือเล่มนี้อาจไม่เหมาะกับนักศึกษาเภสัชกรรมหรอกค่ะ เนื่องจากไม่ได้ลงรายละเอียดมาก แต่นักศึกษากลับบอกว่าหนังสือของเราอ่านง่ายดี ดังนั้น หากหนังสือที่เราเขียน เขียนแล้วอ่านง่าย บุคคลทั่วไปที่อาจมีพ่อแม่ หรือญาติพี่น้องที่เจ็บป่วยสามารถซื้อไปอ่านแล้วเขาทำความเข้าใจได้ง่าย สามารถนำความรู้ในหนังสือไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่นนี้จะทำให้หนังสือเล่มนั้นขายดีด้วยค่ะ

อาจารย์ ดร.อรุณรัตน์ ศรีจันทร์นิตย์: จากที่ได้ฟังรองศาสตราจารย์ปราณี ถ่ายทอดประสบการณ์ในการเขียนตำราของอาจารย์แล้ว พวกเราคงเห็นตรงกันว่า ทั้งรองศาสตราจารย์ลิวรรณ และรองศาสตราจารย์ปราณี ท่านมีหลักในการทำงานที่เหมือนกันคือ อาจารย์ทั้ง 2 ท่านตั้งใจทำอะไรแล้ว อาจารย์จะกำหนดเป้าหมาย ให้งานอยู่ในความคิดของท่านตลอดเวลา และพยายามทำทุกอย่างอย่างตั้งใจเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ท่านตั้งไว้ค่ะ ต้องขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ปราณี ที่กรุณาถ่ายทอดประสบการณ์ในการเขียนตำราของอาจารย์ให้พวกเราฟังในวันนี้ค่ะ ในลำดับต่อไปขอเรียนเชิญรองศาสตราจารย์สมคิด โพธิ์ชนะพันธ์ุ เล่าให้พวกเราฟังว่าอาจารย์ทำวิจัยอย่างไรให้มีความสุข และการวิจัยก็เป็นงานที่อาจารย์รัก ขอให้อาจารย์ช่วยถ่ายทอดประสบการณ์ในการทำงานวิจัยให้พวกเราฟังนะคะ

รองศาสตราจารย์สมคิด โพธิ์ชนะพันธ์ุ: จุดเริ่มต้นของการทำงานวิจัย ส่วนใหญ่จะเลือกทำงานวิจัยที่ตนเองสนใจและถนัด ย้อนไปในสมัยที่ตนเองเรียนพยาบาลปีที่ 4 ทางด้านจิตเวช กับท่านอาจารย์วิเชียร ทวีลาภ ในขณะนั้นอาจารย์มักพูดเสมอว่างานวิจัยเป็นงานที่สำคัญ เราต้องเรียนควบคู่ไปกับการทำวิจัย ในยุคนั้นยังไม่มีสอบประมวลความรู้ (Comprehensive Examination) เหมือนในสมัยนี้ ตอนนั้นจึงไม่ต้องเครียด จะมีแต่เฉพาะการเก็บข้อมูลสถิติเพื่อทำเป็นรายงานการวิจัยของนักศึกษาปี 4 เท่านั้น และนับเป็นครั้งแรกที่เราได้รู้จักกับงานวิจัย

ต่อมาเมื่อหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีมีการพัฒนาขึ้น การวิจัยเริ่มเข้าไปสอดแทรกอยู่ในหลักสูตรการเรียนการสอนของนักศึกษาตั้งแต่ปี 2 ที่เป็นการวิจัยพื้นฐาน แต่ในระดับปริญญาโทการวิจัยย่อมเข้มข้นขึ้น สำหรับตนเอง ในขณะที่เรียนปริญญาโท ได้ทำวิจัยเกี่ยวกับการให้ความรู้กับผู้ป่วย Colostomy ในขณะนั้นเรียกได้ว่าเป็นการวิจัยเป็นเหมือนยาขม เราจะต้องขึ้น Ward ตั้งแต่ตีห้า เพื่อสอนคนไข้สวนอุจจาระ ในตอนนั้นมีคนไข้ Self-care ในกลุ่มคนไข้ Colostomy ที่ต้องรับผิดชอบทั้งหมด 5 คน ซึ่งทั้ง 5 คนนี้มีความแตกต่างกันมาก คนหนึ่งเป็นคุณพ่อที่มีลูกสาวเป็นพยาบาล เป็นเจ้าของ

กิจการที่มีฐานะร่ำรวย เมื่อเราไปสอน Colostomy Care คนไข้บอกกว่าพยาบาลเป็นผู้ที่มีหน้าที่ต้องทำสิ่งเหล่านี้ให้คนไข้ เขาจึงไม่สนใจที่จะเรียนรู้ในการดูแลตนเอง แต่ในทางกลับกันมีคนไข้คนหนึ่งเป็นชาวนา ที่ประทับใจคนไข้คนนี้นี้มากคือ เขาอยู่ในโรงพยาบาลเพียง 23 วัน ในตอนแรกช่วยเหลือตนเองไม่ได้ เพราะตามองไม่เห็น ร่างกายอ่อนแรงซูบผอม แต่เขาก็กลับให้ความร่วมมือดีทุกอย่างสอนให้ทำอะไรก็ทำตามหมด ให้วัด Colostomy สอนให้ตัดให้ทำอะไรก็ได้หมด จึงเห็นได้ชัดเจนถึงความแตกต่างของคนไข้ ดังนั้น สิ่งที่น่าประทับใจในการทำวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาโทก็คือ การได้เข้าใจถึงบทบาทที่คนไข้จะต้องดูแลตนเองเป็นอย่างดี แต่ระหว่างการทำก็เกิดความท้อแท้ขึ้นในบางครั้งจากความเหน็ดเหนื่อยที่ต้องขึ้น Ward เพื่อเก็บข้อมูลตั้งแต่ตีห้า แต่ก็ได้รับกำลังใจจาก นพ.วิทยา วัฒนภาค อาจารย์กล่าวว่า “หากองค์ความรู้นี้มีอยู่แล้ว ก็ไม่จำเป็นจะต้องให้เรามาเรียนและทำวิจัย” คำพูดนี้สร้างกำลังใจในการทำวิจัยขึ้นนี้ให้เราเป็นอย่างมาก ทำให้เข้าใจว่าเราจะต้องเรียนรู้ในสิ่งที่เราไม่รู้ หลังจากนั้นก็มีกำลังใจในการเก็บข้อมูลคนไข้จนเสร็จ แต่การทำวิจัยให้สำเร็จจะใช้ความรักอย่างเดียวไม่ได้ ต้องมีความอดทน ต้องได้รับกำลังใจ โอกาสและการสนับสนุนที่ดีด้วย เพราะกว่าวิทยานิพนธ์เรื่องนี้จะสำเร็จ ก็ต้องใช้เวลาในการทำและเขียนถึง 2 ปี ดังนั้น ผู้บริหารและเพื่อนร่วมงานจึงมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนบุคลากรในการทำวิจัย เพราะงานวิจัยเป็นงานวิชาการของส่วนรวม ขององค์กร ไม่ใช่งานส่วนตัว

เมื่อทำวิทยานิพนธ์ในการศึกษาปริญญาโทเสร็จแล้ว ก็เริ่มหลงรักงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วย โคลอสโตมี รักด้วยความเห็นใจ เข้าใจและอยากให้ผู้ป่วยพ้นทุกข์ จึงทำวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้ป่วย โคลอสโตมีอีก โดยการทำวิจัยและทำเครื่องมือในการวัดคุณภาพชีวิตผู้ป่วยของผู้ป่วยโคลอสโตมี โดยมีอาจารย์แพทย์ที่คณะเวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดลท่านหนึ่ง ซึ่งท่านเป็นผู้ป่วยโคลอสโตมีมาช่วยในการตรวจสอบเครื่องมือ และเรายังได้รับกำลังใจจากท่านกลับมาอีกโดยท่านกล่าวว่า เมื่อครั้งที่ท่านผ่าตัด โคลอสโตมีทำไมเราจึงไม่ทำวิจัยเรื่องนี้จะได้ไปให้ความรู้แก่ท่าน เมื่อได้ฟังเช่นนั้นก็เกิดกำลังใจและเห็นได้ว่าผู้ป่วยโคลอสโตมีไม่ว่าจะอยู่ในระดับใดก็ยังคงต้องการการดูแล การให้ความรู้และกำลังใจจากพยาบาลทั้งสิ้น จากนั้นก็นำเครื่องมือการวิจัยนี้มาใช้ประโยชน์กับผู้ป่วยรายอื่นๆ และต่อมาก็มีการติดต่อเพื่อขอเก็บข้อมูลผู้ป่วยโคลอสโตมีกับอาจารย์แพทย์ทั้งที่โรงพยาบาลรามธิบดี โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ และโรงพยาบาลเวชศาสตร์เขตร้อน เพื่อทำวิจัยคุณภาพชีวิตผู้ป่วยโคลอสโตมี จึงเห็นได้ว่าการทำวิจัยนั้นนอกจากจะทำให้เราทำได้ข้อมูล ได้ความรู้ และองค์ความรู้แล้ว ยังทำให้เราได้รู้จักคนมากขึ้นอีกด้วย ที่สำคัญเมื่อท่านทำงานวิจัยแล้ว จะต้องนำไปเผยแพร่ ไม่ว่าจะงานวิจัยชิ้นนั้นจะได้รับทุนสนับสนุนหรือไม่ และยังมีงานวิจัยที่ดีฉันรักอีกหลายเรื่อง เช่น งานวิจัยผู้สูงอายุ ที่สนใจทำวิจัยเรื่องผู้สูงอายุ เนื่องจากมีโอกาสไปเรียนประกาศนียบัตรด้านโภชนาการที่ประเทศอินโดนีเซีย หลังจากเรียนสำเร็จกลับมา ในขณะที่ภาควิชา ศัลยศาสตร์ก็มีการจัดประชุมเกี่ยวกับโภชนาการผู้สูงอายุ ดิฉันจึงเริ่มสนใจที่จะทำวิจัยเกี่ยวกับโภชนาการผู้สูงอายุทางศัลยศาสตร์ เพราะคิดว่าผู้สูงอายุเป็นส่วนหนึ่งที่เราต้องให้ความสนใจ โดยสนใจศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ จึงเริ่มทำวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ร่วมกับ รองศาสตราจารย์ ดร.วิไลวรรณ ทองเจริญ โดยไปเก็บข้อมูลหลายแห่ง เช่น บ้านบางแค บ้านพักคนชรานครปฐม ศูนย์ผู้สูงอายุห้วยขวาง ได้กลุ่มตัวอย่างประมาณ 200 กว่าราย ซึ่งในงานวิจัยนี้ยังนำข้อมูลมาวิเคราะห์แยกกลุ่ม

ตามเพศชาย-หญิง แล้วนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเฉพาะกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงไปนำเสนอผลงานวิจัยในการประชุมของสภาสตรีแห่งชาติได้อีกด้วย จากผลงานวิจัยชิ้นนี้ทำให้สามารถนำผลงานวิจัยไปขอตำแหน่งทางวิชาการ (รองศาสตราจารย์) ได้อีกด้วย

การทำงานวิจัยขึ้นไปของดิฉัน ต้องขอขอบคุณทุกท่านที่เราทำวิจัยไม่ใช่เพราะ PA หรือมีคนบังคับ แต่เราทำเพราะมีใจรัก ทำด้วยความอยากรู้อยากเห็น และทำเพื่อการพัฒนาสิ่งที่ทำอยู่ให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งงานวิจัยที่รักและทำอีก 2 เรื่อง คือ งานวิจัยเรื่องปัจจัยที่เกี่ยวกับความเครียดของนักศึกษาพยาบาล เนื่องจากเป็นอาจารย์ประจำชั้นอยู่หลายปี มีความใกล้ชิดกับนักศึกษา ด้วยความรักลูกศิษย์จึงทำให้อยากรู้ว่าเด็กๆ มีความเครียดหรือมีปัญหาอะไรระหว่างเรียนหรือไม่ และงานวิจัยที่ทำอีกเรื่องคือ Complication ในผู้ป่วยที่ผ่าตัดหัวใจ ที่สนใจทำวิจัยเรื่องนี้เพราะงานที่เราทำอยู่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วยที่ผ่าตัดหัวใจอยู่แล้ว ทำให้ได้รู้ถึงปัญหาและปัจจัยที่เกี่ยวข้องอย่างครอบคลุมและชัดเจน ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้อาจสรุปได้เป็น 2 ประเด็น ประเด็นที่หนึ่ง งานวิจัยที่เราทำต้องเป็นงานที่เราสนใจและค้นคว้าข้อมูลมาพอสมควร ส่วนประเด็นที่สองต้องเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับงานของเรา จะทำให้เราประสบความสำเร็จในการทำวิจัยได้ง่ายขึ้น

นอกจากนี้ยังมีผลงานวิจัยที่ดิฉันรักแต่ยังไม่ได้ตีพิมพ์และนำไปขอผลงานวิชาการอีก 4 เรื่องได้แก่ เรื่องแรก เรื่องการนำโยคะมาทำวิจัยในกลุ่มคนไข้ Ashma ซึ่งได้รับทุนวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ประมาณ 400,000-500,000 บาท เรื่องที่สองเรื่องการนำโยคะมาทำวิจัยคนไข้ในกลุ่ม HIV ซึ่งได้รับทุนวิจัยจาก WHO ประมาณ 5,000 เหรียญสหรัฐ เรื่องที่สามเรื่องการทำโยคะในบุคลากรคณะพยาบาลศาสตร์ และเรื่องที่สี่เกี่ยวกับ Health Promotion เป็นเรื่องการออกกำลังกายโดยการปั่นจักรยานในผู้ป่วยความดันโลหิตสูง จึงขอเรียนทุกท่านว่าเวลาทำวิจัย เราไม่สามารถทำได้โดยลำพังคนเดียว เราจะต้องมีทีมวิจัยที่เข้มแข็ง และหากเป็นงานวิจัยที่ทำร่วมกันเป็นสหสาขาวิชาชีพ ที่มีทั้งแพทย์พยาบาล และผู้เชี่ยวชาญด้านอื่นๆ ด้วย จะยิ่งเป็นประโยชน์กับงานวิจัยเป็นอย่างมากค่ะ

อาจารย์ ดร.อรุณรัตน์ ศรีจันทร์นิศย์: จากที่ได้ฟังรองศาสตราจารย์สมคิด ถ่ายทอดประสบการณ์ในการทำวิจัยที่อาจารย์รักแล้ว พวกเราคงเห็นตรงกันว่าอาจารย์มีงานวิจัยที่รักอยู่ตลอดเวลา ตั้งแต่เรื่องโคลอสโตมี คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ความเครียดของนักศึกษาพยาบาล การนำโยคะมาใช้ในผู้ป่วย Ashma และ HIV จนกระทั่งถึง Health Promotion ในการออกกำลังกายของผู้ป่วยความดันโลหิตสูง เพราะทุกเรื่องที่อาจารย์ได้สัมผัส อาจารย์ก็จะรักงานวิจัยของอาจารย์ทุกๆ เรื่อง มีความตั้งใจที่จะทำสิ่งนั้น ซึ่งนั่นก็เป็นกำลังใจที่ดีสำหรับพวกเราด้วยเช่นกันค่ะ ต้องขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์สมคิด ที่กรุณาถ่ายทอดประสบการณ์ในการทำวิจัยของอาจารย์ให้พวกเราฟังในวันนี้ค่ะ ในลำดับต่อไปขอเรียนเชิญรองศาสตราจารย์ปณิตดา ปรียทฤฆ อาจารย์จะมาถ่ายทอดประสบการณ์ที่อาจารย์ออกพื้นที่ ซึ่งอาจารย์ตั้งหัวข้อในการถ่ายทอดประสบการณ์ในวันนี้ว่า จับสัญญาณชุมชน: บทเรียนจากประสบการณ์การทำงาน แต่การจับสัญญาณชุมชนจะเป็นอย่างไรนั้น อาจารย์น่าจะมึมมองที่สนุกๆ ของอาจารย์มาเล่าให้พวกเราฟังค่ะ

รองศาสตราจารย์ปณิตดา ปรียทฤฆ: ขอขอบคุณคณะกรรมการฯ ที่ให้โอกาสได้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในวันนี้ค่ะ ตอนแรกก็กังวลเล็กน้อยนะว่าจะมาแลกเปลี่ยนเรื่องอะไรดี แต่พอลองนึกๆ ดู ก็คิดว่าตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาตั้งแต่เรียนจนกระทั่งทำงานเราได้อะไรจากการทำงานชุมชนบ้าง จึงพยายาม

สรุปจากประสบการณ์ในการเข้าชุมชนที่ผ่านมาโดยไม่นำความรู้ในตำราที่เกี่ยวข้อง แล้ววิเคราะห์ออกมาว่าเราต้องการอะไรเมื่อเราออกพื้นที่เข้าไปในชุมชนแต่ละครั้ง ก็สรุปได้ว่าสิ่งที่เราต้องการจากชุมชนคือ เราต้องการให้เกิดความเชื่อถือ ความไว้วางใจ และความมั่นใจ (Trust) ระหว่างเรากับสมาชิกในชุมชน แต่จะอย่างไรให้สมาชิกในชุมชนเชื่อถือ ไว้วางใจ และมั่นใจในการทำงานของเรา ซึ่งความเชื่อถือ ความไว้วางใจ และความมั่นใจคงไม่สามารถสร้างขึ้นได้ง่ายๆ เราอาจต้องใช้ประสบการณ์จากการออกชุมชน ไปจับสัญญาณในชุมชนหลายๆ ครั้ง แล้วนำประสบการณ์เหล่านั้นมาประกอบกันเพื่อนำปรับมาใช้ คนที่จะเข้าไปทำงานในชุมชนจะต้องมีความสามารถเฉพาะตัว ส่วนแรกคือ ต้องรู้ภูมิหลัง (Background) ของชุมชน และสมาชิกในชุมชน ส่วนที่สองคือ ต้องสามารถสื่อสารกับสมาชิกให้เขามีความเชื่อถือ ไว้วางใจ และมั่นใจในการทำงานของเรา ส่วนที่สามคือ การรักษาคำพูดและการรักษาคำมั่นสัญญา ทั้งสามส่วนนี้ถือว่าสำคัญมาก ในการสื่อสารเราจะต้องมีทักษะในการสื่อสาร ทั้งการฟัง การพูด รวมถึงภาษากายด้วย และส่วนที่จะช่วยให้การทำงานในชุมชนราบรื่น เราควรมีกิจกรรมเพื่อช่วยส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนมีความเชื่อถือ ไว้วางใจ และมั่นใจในตัวเรา เช่น ในกรณีที่พักนักศึกษาหรือผู้ที่มาดูงานจากต่างประเทศเข้าไปที่จตุรมิตรมีบ้านหลังหนึ่งมีผู้ป่วยที่อยู่ในช่วงวาระสุดท้ายของชีวิต (End of Live) ในไม่ช้านี้ ซึ่งขณะนั้นอยู่ในช่วงการปฏิรูปการจัดการระบบบริการสุขภาพ ผู้ป่วยรายนี้อยู่ในความดูแลของ CoP จตุรมิตร จึงติดต่อไปที่ผู้เกี่ยวข้องเพื่อขอให้ส่งต่อผู้ป่วยรายนี้มาที่โรงพยาบาลศิริราช เมื่อผู้ป่วยมาถึงแพทย์ตรวจพบว่าผู้ป่วยมีภาวะลำไส้ติดกัน จำเป็นต้องได้รับการผ่าตัด แต่ยังไม่สามารถผ่าตัดได้เนื่องจากต้องมีการเตรียมความพร้อมผู้ป่วยก่อนเข้ารับการผ่าตัด เราจึงพูดคุยกับญาติผู้ป่วยโดยขอให้ทุกคนในครอบครัวช่วยกันดูแลผู้ป่วยให้มากขึ้น หลังจากนั้นผู้ป่วยก็เริ่มมีอาการดีขึ้น ลำไส้ที่ติดกันก็คลายออกจนกระทั่งไม่ต้องผ่าตัด และอาการก็ดีขึ้นเป็นลำดับจนปัจจุบันร่างกายของผู้ป่วยกลับมาสมบูรณ์แข็งแรง จึงเห็นได้ว่าการทำกิจกรรมในชุมชนและเกิดผลดี เมื่อคนในชุมชนเล่าเรื่องราวดีๆ ที่เกิดขึ้นต่อๆ กัน ก็จะทำให้สมาชิกในชุมชนมีความเชื่อถือ ไว้วางใจ และมั่นใจในการทำงานของเรา ดังนั้น สิ่งที่ทำหายคนที่เข้าไปทำงานในพื้นที่ก็คือ เราต้องจับสัญญาณให้ได้ว่าในขณะนั้นในชุมชนมีกิจกรรมหรือปัญหาอะไรที่ท้าทายรอให้เราเข้าไปช่วยแก้ไข จะทำให้เกิดผลกระทบที่ดีต่อการทำงานในพื้นที่ของเราด้วย

ความสามารถเฉพาะตัวของคนนั้นไม่ได้เกิดขึ้นได้ง่ายๆ ไม่ได้เกิดขึ้นจากการเรียนเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากประสบการณ์ในการปฏิบัติและการทำงานเป็นประจำถือเป็นสิ่งที่สำคัญกว่า วิชาที่ช่วยทำให้เข้าใจระบบสุขภาพ เป็นวิชาที่คิดว่าอาจารย์ทุกคนจะทิ้งไม่ได้ ในช่วงที่มีการปฏิรูประบบสุขภาพ มีการทำ Nursing Model เพื่อดูว่าหลังจากการปฏิรูปในปี 2544-2545 แล้ว Nursing Model ควรจะเป็นอย่างไร ซึ่งคณะพยาบาลศาสตร์ได้ข้อสรุปว่าอย่างน้อย Nursing Model จะต้องมีพยาบาลดูแล 1 ต่อ 250-300 ครอบครัว ซึ่งล่าสุด Service Plan ในปี 2556-2560 ในเรื่องของนักจัดการระบบสุขภาพ มีการตั้ง Node มีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวเป็นหัวหน้า Node มีเครือข่ายเพื่อให้เกิดการดูแลสุขภาพครอบครัวได้ดีขึ้น โดยมีอัตราส่วนของพยาบาลที่ดูแล 1 ต่อ 300 ครอบครัว

ดังนั้น ในการทำงานของเราในพื้นที่ เรามักได้รับความเชื่อถือค่อนข้างมาก เนื่องจากเราเป็นพยาบาล เวลาสอนนักศึกษาเราก็จับสัญญาณในชุมชนควบคู่ไปด้วย เช่น ในช่วงที่นักศึกษาเข้าไปที่ชุมชน

มหาสวัสดิ์ เพื่อวินิจฉัยและหาปัญหาของชุมชน ในมุมมองของเราพบว่าทุกๆชุมชนมีปัญหา เราเป็นผู้เข้าไป ค้นหาเพื่อร่วมกันหาแนวทางในการแก้ปัญหา และยังสรุปได้อีกว่านักศึกษาจะต้องเรียนรู้ว่าชุมชนจะอยู่กับ ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างไร แล้วเราจะช่วยแก้ปัญหานั้นได้อย่างไร ข้อมูลต่างๆที่เราเก็บได้หรือที่มีอยู่ก็เป็น ส่วนที่สำคัญอีกส่วนหนึ่ง ซึ่งในขณะนี้สัญญาที่จับได้จากการทำงานร่วมกับภาคประชาชนในส่วนของ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ก็คือ อสม. จะรู้สึกว่าเขาได้ทำงานเป็นทีมร่วมกับ หน่วยงานอื่น เขาได้มีส่วนในการช่วยเหลือทีมเป็นอย่างมากและทำให้ผลงานออกมาดีมาก แต่เราก็ จำเป็นต้องไปค้นหาบุคคลที่เป็นตัวหลักของทีมอสม.เพื่อต่อยอดงานของเราด้วย ส่วนที่สำคัญอีกส่วนหนึ่ง คือ เวลาที่จะเข้าไปทำงานในชุมชน เราอาจทำงานหลากหลาย แต่ทีมอสม.อาจไม่สะดวกในช่วงเวลานั้น ซึ่ง ตรงนี้เป็นประเด็นที่เราต้องคำนึงถึงด้วย ทั้งนี้เพื่อสร้างความรู้สึกที่ดีต่อกันในทีมทำงาน ทำให้เกิดความ เชื่อถือ และความไว้วางใจต่อกันด้วย สุดท้ายคือ กระบวนการในการทำงาน เราต้องจับสัญญาให้ได้ว่า ปัญหาคนต่อคนหรือคนต่อกลุ่มในชุมชนมีหรือไม่ แล้วเราจะใช้ประสบการณ์ในการแก้ไขสถานการณ์ในการ ทำงานของเราได้อย่างไร จากประสบการณ์ของตนเองเครื่องมือที่ดีที่สุดในการจับสัญญาคือการพูด เพราะ ไม่ต้องลงทุนและติดตัวไปเราได้ทุกที่ทุกเวลา การพูดนับเป็นสิ่งแรกจากนั้นการสังเกตจะเป็นสิ่งที่ตามมา มี ตัวอย่างที่จะเล่าให้ฟัง เช่น จากการพานักศึกษา ปี 4 ไปฝึกงาน ซึ่งในครั้งนี้นักศึกษาของเราที่มีอาจารย์ร่วมทีม ไปด้วย 7 คน โดยทำงานร่วมกับมีทีมโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) โดยมีผู้อำนวยการ รพ.สต. เป็นหัวหน้าทีม และส่งต่องานให้กับทีมพยาบาลเวชปฏิบัติ (NP) ทำงานร่วมกับเรา ฉะนั้น งานของเราส่วน ใหญ่จะมีทีม NP ช่วยดูแล ซึ่งในการทำงานบางครั้งการทำงานร่วมกันเป็นทีมอาจมีปัญหาหรือข้อขัดแย้งอยู่ บ้าง เราจึงคิดว่าต้องแก้ปัญหานี้โดยการส่งตัวแทน 1 คนไปเป็นผู้ประสานงานแล้วกลับมาแจ้งในทีม เรา จะต้องเรียนรู้โดยการมองการทำงานแล้วปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ การทำงานในพื้นที่ที่ต้องทำงาน เป็นกลุ่มๆ เราจะต้องจับสัญญาเยอะมากๆ เพราะเราต้องรู้ว่าขณะนี้กลุ่มไหนทำงานเป็นอย่างไร ทั้งหมดนี้ คือสิ่งสำคัญในการออกชุมชนจากมุมมองในการทำงานที่รวบรวมมา ทั้งหมดนี้คือสิ่งเล็กๆ น้อยๆ ที่อยากจะ มาแลกเปลี่ยนในวันนี้ค่ะ

อาจารย์ ดร.อรุณรัตน์ ศรีจันทร์นิศย์: หลังจากฟังรองศาสตราจารย์ปนัดดา เล่าถึงประสบการณ์ การจับสัญญาชุมชนแล้ว ทุกท่านคงเห็นด้วยนะคะว่าในการจับสัญญาจะต้องใช้ประสบการณ์ ซึ่งการสั่ง สมประสบการณ์ก็จะต้องใช้เวลา ซึ่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในวันนี้ทุกท่านคงรู้สึกเช่นเดียวกันว่าเรามีเวลา น้อยมากหากเทียบกับประสบการณ์อันทรงคุณค่าของอาจารย์ทั้ง 5 ท่าน ดังนั้น หลังจากวันนี้เราอาจมี ประเด็นคำถามหรือข้อสงสัยที่อาจต้องขอรับคำแนะนำหรือเรียนรู้จากอาจารย์อีกนะคะ นอกจากอาจารย์ ปนัดดา จะเชี่ยวชาญเรื่องการจับสัญญาในชุมชนแล้ว อยากให้อาจารย์ช่วยจับสัญญาในคณะฯ ของเรา สักนิดคะ ว่าขณะนี้สัญญาในคณะพยาบาลศาสตร์ของเราเป็นอย่างไรบ้างคะ

รองศาสตราจารย์ปนัดดา ปริญญา: โดยส่วนตัวแล้วตนเองจะเชื่อเรื่องของความสมดุล เรามองว่า ขณะนี้คณะฯ อยู่ในระยะของ Chaos หรือช่วงของความสับสนวุ่นวาย เนื่องจากคณะฯ ต้องรองรับทั้งระบบ การประกันคุณภาพ (Quality Assurance: QA) ของมหาวิทยาลัย ระบบการเปลี่ยนผ่านของบุคลากร ระบบการตรวจประเมินที่มีหลากหลายตัวชี้วัดจากหลายหน่วยงาน รวมทั้งปัจจัยภายนอก เช่น การก้าวเข้า

สู่ AEC ในปี 2558 ต่างๆ เหล่านี้ ทำให้ระบบมีความทับซ้อนกันจนยุ่งเหยิง แต่สิ่งต่างๆเหล่านี้ก็ไม่ได้เกิดกับคณะฯ เราที่เดียว หลายๆ หน่วยงานก็ประสบปัญหาที่คล้ายคลึงกัน แม้แต่ในต่างประเทศ ก็เกิด Chaos theory เช่นเดียวกัน หากมองย้อนไปเมื่อหลายปีก่อนที่ศาสตราจารย์ นายแพทย์วิจารณ์ พานิช ได้พูดถึงเรื่องการจัดการความรู้ไว้ว่า หากเราไม่มีการดำเนินงานด้านการจัดการความรู้ ในอนาคตเราอาจไม่มีองค์ความรู้ที่จะสามารถเข้าถึงได้ ถ้าเราจะต้องอยู่ในระบบเช่นนี้ภายใต้นโยบายของคณะฯ เราทุกคนรวมทั้งผู้บริหารต้องปรึกษาหรือร่วมกันในทุกๆ เรื่องเพื่อให้คณะฯ สามารถดำเนินงานในทุกๆ ด้านต่อไปได้ ภายใต้ความสมดุลของทั้งตัวเราและของคณะฯ ด้วยค่ะ

อาจารย์ ดร.อรุณรัตน์ ศรีจันทร์นิทย์: สรุปว่าเราจะต้องจับสัญญาณของสถานการณ์ในขณะนั้น และต้องมีจุดสมดุลของเราด้วยนะคะ แล้วอาจารย์สิรธรณ พอจะจับสัญญาณในการปรับตัวปรับใจของพวกเราหรือให้ข้อคิดที่เป็นกำลังใจในการทำงานของพวกเราอย่างไรบ้างคะ

รองศาสตราจารย์สิรธรณ อุณนาภิรักษ์: ก็คงมีความเห็นคล้ายๆ กับอาจารย์ปนัดดาณะคะ เราทุกคนต้องมีจุดยืนของเรา แต่เราก็ต้องเข้าไปในสิ่งแวดล้อมด้วยว่าเมื่อเวลาเปลี่ยนไป มีหลายสิ่งหลายอย่างหมุนเวียนเข้ามา เราจะต้องรู้จักจัดการตัวเราว่าเราควรจะอยู่ตรงไหน แต่ที่เหนือสิ่งอื่นใดดิฉันคิดว่าพวกเราทุกคนก็ยังมองประโยชน์ของคณะเป็นที่ตั้ง ซึ่งบางครั้งเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงอาจมีหลายสิ่งหลายอย่างที่เราไม่คุ้นเคยแต่เราต้องพยายามปรับตัว และมองสิ่งแวดล้อมเหล่านั้นในทางบวก ถ้าเป็นตนเองก็จะสร้างกำลังใจให้ตนเองก่อน แล้วจะคิดหาวิธีการว่าจะทำอย่างไรกับสิ่งที่เราต้องเปลี่ยนแปลง ทำอย่างไรให้เราอยู่ได้อย่างมีความสุขที่สุดค่ะ

อาจารย์ ดร.อรุณรัตน์ ศรีจันทร์นิทย์: ค่ะ อาจารย์สิรธรณก็แนะนำแนวทางให้เรากลับมาเริ่มต้นที่ตนเองว่าเราจะปรับตัวเองให้รับกับการเปลี่ยนแปลงอย่างไรให้มีความสุขนะคะ ในลำดับต่อไปอยากให้อาจารย์ทุกท่านช่วยให้ข้อคิดหรือข้อเสนอแนะกับน้องๆ เพื่อเป็นกำลังใจให้พวกเราทำงานในคณะฯ ต่อไป

รองศาสตราจารย์อัจฉรา เปรื่องเวทย์: ก็อยากบอกกับให้อาจารย์ทุกท่านว่า เวลาที่เราคิดหรือทำอะไร เราต้องมองไปข้างหน้าอย่ามอง ณ จุดๆ เดียว เมื่อเราทำอะไรลงไปแล้วให้เราคิดด้วยว่าสิ่งที่เราทำและได้มานั้นเป็นความต้องการที่แท้จริงของเราหรือไม่ เรามีคนอยู่เคียงข้าง มีเพื่อนที่เดินไปด้วยกันกับเราหรือไม่ หากเราทำอะไรแล้วถึงแม้ว่าเราประสบความสำเร็จ แต่ไม่มีคนที่อยู่เคียงข้างเราเลยเราต้องอยู่เพียงลำพังเราจะอยู่ได้หรือไม่ เมื่อเราทำอะไรก็ตามหากทำแล้วเราต้องลำบากไม่เป็นสุข แต่ความลำบากก็เป็นสิ่งที่ท้าทายให้เราที่มีความพยายามที่จะทำ เราอาจต้องเปลี่ยนมุมมอง ลองปรับวิธีการทำ เช่น ทำให้น้อยลงหรือทดลองหาวิธีใหม่ๆ อาจใช้เวลาทำน้อยๆ สำเร็จช้าลง แต่เรามีเพื่อน ทุกอย่างก็สำเร็จได้ ในความสำเร็จเราต้องการใครสักคนที่อยู่เคียงข้างเรา ดังนั้น เราต้องมีน้ำใจซึ่งกันและกันกับคนรอบข้าง การมีน้ำใจจะทำให้ความสัมพันธ์นี้อยู่นานยาว คำพูด เราจะต้องพูดดี เพราะคำพูดเป็นสิ่งสำคัญ มีคำสามคำที่อยากฝากไว้เมื่อทุกท่านต้องทำงานร่วมกับผู้อื่น คือ **น้ำมือ น้ำคำ น้ำใจ** น้ำมือ คือช่วยกันทำ น้ำคำ คือการพูดจา หากเราพูดจาไม่ดีทุกครั้งทำงานก็จะเกิดบรรยากาศเสียๆ แต่หากเราพูดจาไม่ดีเพียงครั้งเดียว ก็จะทำให้เราขาดความนับถือ ขาดความรัก และอาจส่งผลให้เกิดความไม่愉快ที่จะทำอะไรร่วมกัน

เพราะฉะนั้นน้ำคำถือเป็นสิ่งสำคัญ สุดท้ายน้ำใจ เช่น การกระทำอะไรให้กับใครก็ตาม แม้สิ่งนั้นเป็นเพียงสิ่งเล็กน้อยที่อาจดูไม่มีคุณค่า แต่คนที่ได้รับเขาจะรับรู้ได้ถึงความรู้สึกที่ดีเหล่านั้น ดังนั้น หากเรามีทั้งสามสิ่งนี้ไม่ว่าเราจะทำอะไร เราจะสามารถทำได้ เพราะเรามีใจให้กันแล้ว เมื่อเราทำทุกๆวันของเราให้เต็มที่ทั้งเรื่องงานและครอบครัวด้วยความเต็มใจ เราก็จะได้รับผลตอบแทนที่ดีจากทุกคน สุดท้ายอยากฝากก็คือ เราต้องดูแลสุขภาพของตัวเองด้วยค่ะ

อาจารย์ ดร.อรุณรัตน์ ศรีจันทร์นิตย์: ค่ะ ทุกคนที่อยู่ในภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คงได้สัมผัสกับและคุ้นเคยกับคำว่า **น้ำมือ น้ำคำ น้ำใจ** จากอาจารย์เป็นอย่างดีนะคะ ลำดับต่อไปขอเชิญอาจารย์สิวรรณ ฝากข้อคิดให้กับพวกเราทุกคนด้วยนะคะ

รองศาสตราจารย์สิวรรณ อุณนาภิรักษ์: ค่ะ สำหรับตนเองก็คิดว่าทุกคนต้องสร้างคุณค่าของตนเอง สิ่งที่เราทำในทุกๆ วันเราต้องมีเป้าหมาย เราต้องมีเป้าหมายชีวิตของเราว่าเราอยากทำอะไรบ้าง และต้องพยายามมองสิ่งแวดล้อมในทางบวก แม้บางครั้งอาจมีเหตุการณ์บางอย่างที่เกิดขึ้นกับเรา ก็อยากให้พวกเราคิด วิเคราะห์ และไตร่ตรองให้ดีว่าเหตุปัจจัยเกิดจากอะไร ซึ่งบางครั้งอาจเกิดขึ้นทั้งจากตัวเราและสิ่งแวดล้อม หากเราพยายามสร้างความภาคภูมิใจให้ตนเอง เราก็จะมีความสุข ดูว่าเราอยากได้อะไร แต่เหนือสิ่งอื่นใดก็อย่าคิดถึงแต่ตนเอง ต้องคิดถึงคนอื่น ๆ ด้วย เพราะบางครั้งสิ่งที่เราอยากได้อาจมีผลกระทบกับผู้อื่น ดังนั้น ตนเองก็จะใช้หลักที่ว่าหากจะทำอะไรก็ต้องมีเป้าหมาย คิดถึงตนเองและผู้อื่นด้วยค่ะ

อาจารย์ ดร.อรุณรัตน์ ศรีจันทร์นิตย์: ขอบคุณาจารย์สิวรรณค่ะ ณ โอกาสนี้ ขอเชิญอาจารย์ปราณี ฝากข้อคิดให้กับพวกเราทุกคนในลำดับต่อไปค่ะ

รองศาสตราจารย์ปราณี ทัพไพเราะ: สิ่งที่ยากฝากไว้ก็คือ ให้ลองย้อนนึกถึงประสบการณ์ที่ผ่านมา เราได้นำกลับมาใช้หรือไม่ จากประสบการณ์ของตนเองที่ผ่านมา เมื่อเข้ามาทำงานใหม่ๆ จะต้องรับหน้าที่ทำรายงานการประชุม แต่เพราะเราไม่มีประสบการณ์จึงทำให้ต้องแก้ไขหลายครั้ง จนรู้สึกท้อ และคิดว่าเมื่อไรถึงจะไม่ต้องทำ ก็ได้รับคำตอบว่าต้องรอให้มีคนมาทำงานใหม่ก่อนจึงจะเลิกทำได้ แต่เมื่อเวลาผ่านไปเราก็เรียนรู้ว่าสิ่งเหล่านั้นเป็นประสบการณ์ที่ช่วยในการเขียนตำราของเรา จึงอยากบอกทุกท่านว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่เราทำไปนั้น เราอย่าเสียดายเวลา เพราะสิ่งเหล่านั้นจะกลับมาเป็นประโยชน์กับตัวเราเอง เมื่อเราคิดดี ก็จะได้สิ่งดีๆ กลับมา เวลานั้นมีค่ามาก หากทำอะไรได้ให้รับทำอย่างป้อยเวลาให้ผ่านไป และให้คิดเสมอว่าความยากลำบาก ทำให้เราได้ฝึกความอดทนด้วยค่ะ

อาจารย์ ดร.อรุณรัตน์ ศรีจันทร์นิตย์: ขอบคุณาจารย์ปราณีค่ะ ในลำดับสุดท้ายขอเชิญอาจารย์สมคิด ฝากข้อคิดให้กับพวกเราทุกคนค่ะ

รองศาสตราจารย์สมคิด โพธิ์ชนะพันธุ์: ค่ะ ก็อยากจะบอกท่าน้องๆ คนรุ่นใหม่นี้เก่ง แต่ก็ต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ และต้องอยู่อย่างสง่างามและมีคุณค่า มีเป้าหมายในชีวิต อยากเรียนทุกท่านว่าศิริราชไม่ใช่ของใคร แต่เป็นของแผ่นดิน พวกเราเมื่อมาอยู่ที่คณะพยาบาลศาสตร์ศิริราช พวกเราจะต้องช่วยกันรักษาให้สถาบันนี้คงอยู่คู่แผ่นดิน ให้มีความเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง เมื่อต้องเปลี่ยนแปลงตนเอง

ก็ควรเปลี่ยนแปลงอย่างมีความสุข ณ โอกาสนี้ ขออนุญาตอ่านบทความที่ได้คัดลอกไว้เมื่อปี 2554 นะคะ
ให้ทุกท่านเปลี่ยนแปลงตนเองอย่างมีความสุข ดังนี้ค่ะ

“ชีวิตก็เหมือนช็อคโกแลตร้อน

โดยที่ งาน เงิน ตำแหน่ง และสถานะทางสังคมของพวกคุณคือถ้วย

พวกมันเป็นเพียงเครื่องมือที่ใช้ประกอบ และใช้เพื่อดำเนินชีวิต

ถ้วยที่พวกคุณมีไม่ได้เป็นสิ่งที่บอกร หรือเปลี่ยนคุณภาพชีวิตของพวกคุณเลย

คนที่มีความสุขมากที่สุด ไม่ใช่คนที่ต้องมีสิ่งที่ดีที่สุดในทุกๆ อย่าง

พวกเขาแค่ทำสิ่งที่เขามีให้ดีที่สุด

จงอยู่อย่างเรียบง่าย มีจิตใจโอบอ้อมอารี

เอาใจเขามาใส่ใจเรา พุดจาถนอมน้ำใจผู้อื่น

และดื่มด่ำกับช็อคโกแลตร้อนของคุณอย่างมีความสุข”

รองศาสตราจารย์ปณิตดา ปรียทฤษฎ: ในทุกวันนี้ ขอให้เราทำทุกอย่างให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ ณ เวลานี้เราอาจไม่ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องตำแหน่งวิชาการเป็นหลัก เนื่องจากมีภารกิจหลายด้านที่ต้องดูแล แต่ก็ไม่ได้เป็นเช่นนี้เสมอไป ในช่วงชีวิตการทำงานของเรา ณ จุดๆ หนึ่ง เมื่อเราพร้อมและเกิดสมดุลงของชีวิตเราก็อาจขยับขึ้นไปได้ ความเก่งไม่ได้อยู่ที่ว่าเราสามารถทำได้ถึงขั้นศาสตราจารย์ แต่ความเก่งอยู่ที่เราสามารถรักษาสมดุลงชีวิตของตัวเองทั้งด้านการงานและครอบครัวให้เป็นสุขได้อย่างไรมากกว่า

อาจารย์ ดร.อรุณรัตน์ ศรีจันทน์: ค่ะ ดิฉันในนามของคณะกรรมการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้และการจัดการความรู้ ขอขอบพระคุณอาจารย์ทั้ง 5 ท่าน ที่กรุณาถ่ายทอดประสบการณ์อันทรงคุณค่าของอาจารย์ให้พวกเราทุกคนที่อยู่ ณ ที่นี้นะคะ พวกเราทุกคนจะรักและระลึกถึงอาจารย์ทุกท่าน รวมทั้งจะเก็บความทรงจำและความรู้สึกดีๆ ที่เกิดขึ้นทั้งที่ผ่านมา และในวันนี้ไว้ในความทรงจำของพวกเราทุกคนตลอดไปค่ะ ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูงค่ะ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณ วาณิชยเจริญชัย: ค่ะ ในวันนี้ทุกท่านคงได้รับประสบการณ์ที่มีคุณค่าของอาจารย์ผู้เกษียณทั้ง 5 ท่านแล้วนะคะ ซึ่งพวกเราทุกคนจะนำประสบการณ์อันทรงคุณค่านี้ไปใช้และปฏิบัติในชีวิตประจำวันของเราด้วยนะคะ ในลำดับสุดท้ายนี้ ขออนุญาตอ่านคำกลอนเพื่อเป็นการระลึกถึงอาจารย์ผู้เกษียณทั้ง 5 ท่าน ดังนี้ค่ะ

“เมื่อถึงวันเวลาที่ฟ้าก็เปลี่ยน การเกษียณเวียนมานำใจหาย

ต้องอำลาจากกันแสนอาลัย แต่สายใยความผูกพันยังมั่นคง

คุณความดีประจักษ์เป็นหลักฐาน จากตำนานอย่างซื่อสัตย์ไม่ไหลหลง

พัฒนาคณะพยาบาลศาสตร์ให้ยืนยง เกียรติดำรงก้องปรากฏมีวางวาย

ระยะทางจะเป็นเครื่องพิสูจน์มา วันเวลาบอกคุณค่าของคนได้

ผ่านร้อนเย็นอุปสรรคมากมาย ความดีงามที่สร้างไว้มีลิ้มลิ้น

ขออัญเชิญพระไตรรัตน์มาปกป้อง จงคุ้มครองให้มีสุขหาใครเหมือน

เกียรติภูมิจะปรากฏเป็นหลักเลือน คอยย้ำเตือนตราตรึงตราบนิรันดร”

มาถึง ณ ตอนนี ผู้เข้าร่วมกิจกรรมก็ได้เคล็ด(ไม่)ลับ ในการทำงานของอาจารย์ผู้เกษียณทั้ง 5 ท่าน แล้วนะค่ะ อาจารย์ได้ให้ความรู้ แนวทาง หลักที่ใช้ในการทำงาน รวมทั้งประสบการณ์อันทรงคุณค่า ซึ่งเป็นประโยชน์กับผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างมาก และที่สำคัญความรู้และประสบการณ์เป็นประโยชน์เหล่านี้ จะเป็นแรงผลักดันให้อาจารย์ทุกๆ ท่าน สามารถเป็นอาจารย์พยาบาลที่ดีได้อย่างแน่นอนค่ะ

รายชื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล
1	รองศาสตราจารย์ ดร.คณิงนิจ พงศ์ถาวรภมม
2	รองศาสตราจารย์ จันทนา รณฤทธิวิชัย
3	รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศน์ี ประสบกิตติคุณ
4	รองศาสตราจารย์ปนัดดา ปரியทฤม
5	รองศาสตราจารย์ปราณี ทุไไพเราะ
6	รองศาสตราจารย์ พัสมณฑิ คุ่มทวีพร
7	รองศาสตราจารย์ลิวรรณ อุนนาภิรักษ์
8	รองศาสตราจารย์สมคิด โปธิชนะพันธุ์
9	รองศาสตราจารย์อัจฉรา เป็รื่องเวทย์
10	รองศาสตราจารย์ ดร.วิไลวรรณ ทองเจริญ
11	รองศาสตราจารย์ วิไล เลิศธรรมเทวี
12	รองศาสตราจารย์ วินัส ลีพหกุล
13	รองศาสตราจารย์ ศิริวรรณ สันทัต
14	รองศาสตราจารย์ สมจินต์ เพชรพันธุ์ศรี
15	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กิรดา ไกรนุวัตร
16	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กัญรักษ์ เงยเจริญ
17	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จรรยา ธิัญญาดี
18	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จงกลวรรณ มุสิกทอง
19	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จงจิต เสน่หา
20	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ฉันทิกา จันทร์เป็ย
21	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉวีวรรณ อยู่สำราญ

ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล	
22	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทวัน	สุวรรณรูป
23	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ณิชสุรางค์	บุญจันทร์
24	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงใจ	รัตนธัญญา
25	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทศนีย์วรรณ	พุกษาเมธานันท์
26	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาเรีรัตน์	จิตรมนตรี
27	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประภา	ยุทธไตร
28	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะนันท์	ลิ้มเรืองรอง
29	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ยุกดี	ชาติไทย
30	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งนภา	ผาณิตรัตน์
31	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลยา	ธรรมพนิชวัฒน์
32	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณ	วาณิชย์เจริญชัย
33	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วัลย์ลดา	ฉันทเรืองวณิชย์
34	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วชิรา	วรรณสถิตย์
35	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิราพรรณ	วิโรจน์รัตน์
36	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วารีรัตน์	ถ่าน้อย
37	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วีรยา	จึงสมเจตไพศาล
38	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วาสนา	จิตติมา
39	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศรัณยา	โสมสิตะมงคล
40	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมพร	สุนทรภา
41	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมสิริ	รุ่งอมรรัตน์
42	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมหญิง	โค้วศวนนท์
43	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรพรรณ	ศรียุกตศุทธ
44	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาภาวรรณ	หนูคง
45	อาจารย์ ดร.เกษศิริ	วงษ์คงคำ
46	อาจารย์ กาญจนา	ครองธรรมชาติ
47	อาจารย์ กลิ่นชบา	สุวรรณรงค์
48	อาจารย์ กุลธิดา	หัตถกิจพานิชกุล
49	อาจารย์ คัทลียา	คงเพชร

ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล
50	อาจารย์ จีรวรรณ มาลา
51	อาจารย์ จินตนา แสงงาม
52	อาจารย์ จิตต์ระพี บุรณศักดิ์
53	อาจารย์ ชลธิรา เรียงคำ
54	อาจารย์ เชิดศักดิ์ ดวงจันทร์
55	อาจารย์ ฐิณีรัตน์ ถาวร
56	อาจารย์ ฐิติพงษ์ ต้นคำปวน
57	อาจารย์ ทีปภา แจ่มกระจ่าง
58	อาจารย์ ธนิษฐา สมัย
59	อาจารย์ นันทกานต์ มณีจักร
60	อาจารย์ ปิโยรส เกษตรกาลาม์
61	อาจารย์ ปิยาภรณ์ เยาวเรศ
62	อาจารย์ พรรณนิภา สืบสุข
63	อาจารย์ พิจิตรา เล็กดำรงกุล
64	อาจารย์ ดร.พรรณรัตน์ แสงเพิ่ม
65	อาจารย์ พุทธิราภรณ์ หังสนันส์
66	อาจารย์ พัชรี เสน่ห์เจริญ
67	อาจารย์ รุ่งทิพย์ กาศักดิ์
68	อาจารย์ วิภาวี หม้ายพิมาย
69	อาจารย์ วารุณี พลิกบัว
70	อาจารย์ ดร.วิชชุดา เจริญกิจการ
71	อาจารย์ วรณภา ปาณาราช
72	อาจารย์ ดร.ศรินรัตน์ ศรีประสงค์
73	อาจารย์ สุตาภรณ์ พัยคมเรือง
74	อาจารย์ สุดารัตน์ สุวรรณเทวะคุปต์
75	อาจารย์ สุพรรณนิการ์ ปานบางพระ
76	อาจารย์ ดร.สุพินดา เรื่องจิรัชเสีเยร
77	อาจารย์ เสาวลักษณ์ สุขพัฒนศรีกุล

ลำดับที่		ชื่อ-นามสกุล
78	อาจารย์ ดร.อรุณรัตน์	ศรีจันทร์นิตย
79	อาจารย์ อุดมญา	พันธนิตย
80	อาจารย์ อรวรรณ	พินิจเลิศสกุล
81	อาจารย์ อรชума	นากรณ์
82	อาจารย์ ดร.อัจฉรา	มาศมาลัย
83	อาจารย์ ดร.อาภรณ์	คำก้อน
84	อาจารย์ ดร.ฤดี	ปุงบางกะดี
85	นางนภัสสร	ลาภณรงค์ชัย
86	นางเบญจวรรณ	คัมพงษ์พันธุ์
87	นางสาวศรีสุดา	คล้ายคลองจิตร
88	นางสาวสุฤดี	โกศัยเนตร